

EVALUERING PRAKSISFORTÆLLING, 2020

CoC.
Playful
Minds

Co- create

PRAKSISFORTÆLLING NR. 6 FRA BILLUND BUILDS – SKABENDE VERDENSBORGERE
VOKSNE FØLGER BØRNEENES INITIATIVER OG PERSPEKTIVER I DAGTILBUD

CO-CREATE

Praksisfortælling nr. 6 fra Billund Builds 2020

Udgivet af CoC Playful Minds

Forfatter: Laura Bruhn og Natasha Helene Nørup Pedersen, CoC Playful Minds

Redaktion: Laura Bruhn, Trine Enggaard Sennels, Natasha Helene Nørup Pedersen og Karin M. Villumsen, CoC Playful Minds

Ansvarshavende redaktør: Karin M. Villumsen, CoC Playful Minds

CoC Playful Minds www.cocplayfulminds.org

Introduktion

Praksisfortællinger er fortællinger fra Billund Builds forløb i uge 5 i dagtilbud og skoler i Billund Kommune. Fortællinger beskriver udsnit af, hvordan børn og voksne undersøger, leger, idéudvikler og skaber både proces og produkter under ét fælles og overordnet tema. I 2020 under temaet Skabende Verdensborgere.

Dette er én praksisfortælling ud af en række, som skal ses i sammenhæng med den overordnede evalueringsrapport for Billund Builds – Skabende Verdensborgere.

EN STOR TAK til alle, der har deltaget og givet samtykke til, at vi har kunnet samle, systematisere og formidle fortællinger og praksisviden fra Billund Builds.

HVAD ER BILLUND BUILDS?

Billund Builds er et læringsprojekt og et læringsfællesskab mellem dagtilbud og skoler i Billund Kommune. Formålet med Billund Builds er at skabe læringsmiljøer, der fremmer børns brede kompetencer og skabende evner koblet med en dannelse som verdensborger – at være moralsk forpligtet på hinanden i fællesskaber og i verden.

I projektet får både børn og fagprofessionelle erfaringer med og forståelser for, hvordan de kan samskabe proces og produkt på en legende, kreativ og eksperimenterende måde. Billund Builds er både et hands-on projekt i én fælles uge og en platform for videndeling og kompetenceudvikling. Sammen skaber børn og voksne nye og forbundne læringsmiljøer – og er med til at give Børnenes Hovedstad indhold, betydning og udtryk.

Billund Builds er drevet af CoC Playful Minds i samarbejde med Billund Kommune og LEGO Fonden.

VISIONEN FOR BØRNEENES HOVEDSTAD

"Billund er børnenes hovedstad. Her lærer børn gennem leg og er skabende verdensborgere."

Voksne følger børnenes initiativer og perspektiver i dagtilbud

Med læringstilgangen i Billund Builds tager pædagogerne udgangspunkt i børnenes perspektiver og anvender disse i planlægningen af kommende pædagogiske aktiviteter. Dette læner sig op ad den styrkede pædagogiske læreplan, der beskriver, at "det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb" (Børne- og Socialministeriet, 2018, s. 8).

Torsdag i uge 5 er CoC Playful Minds på besøg i Grindsted Syds børnehave. Her arbejder pædagoger og børn sammen om Billund Builds hver formiddag i uge 5. I lokalet, vi besøger, er der flere aktiviteter i gang. Ved et bord sidder fire børn og laver tegninger af bl.a. deres familier og forskellige flag. En af pædagogerne spørger en dreng, hvad han har tegnet. Han forklarer, at han tegner en globus, en rumraket og en astronaut. Pædagogen skriver det ned på drengens tegning, så også hans mor og far senere kan læse, hvad han har tegnet. I den anden ende af rummet er en pædagog og nogle børn i gang med at laminere billeder til den fælles

fotovæg, og en dreng viser os opslagstavlen, hvor der hænger billeder, som børnene har haft med hjemmefra. Nogle af billederne er familie billeder fra ferier eller stuen med juletræ i baggrunden, andre forestiller en enhjørning, en tryllestav eller en bog om Frost.

Michael, en af pædagogerne i Grindsted Syds børnehave, fortæller, at de inden uge 5 skrev til forældrene og opfordrede dem til at give børnene billeder med fra f.eks. en ferie eller deres hjem. I starten af uge 5 stillede børnene sig så op på en stol foran de andre børn og fortalte lidt om dem selv. Michael fortæller, at der fra pædagogernes side ikke blev stillet nogle bestemte krav til, hvad børnene skulle fortælle om, og at de, da det pædagogiske personale mødte ind mandag morgen, ville forsøge at forfølge børnenes fortællinger og initiativer. Michael fortæller, at børnenes taler fra stolen inspirerede til idéen om at arbejde med spørgsmålene "Hvor kommer jeg fra, og hvem er jeg?". På den måde var børnenes stemmer retningsgivende for den fremadrettede proces (Tanggaard & Dilling, 2018).

NYE ROLLER OG POSITIONER FOR DE FAGPROFESSIONELLE

På vores tur rundt i kommunen i forbindelse med Billund Builds 2020 oplever vi og får indblik i, hvordan det pædagogiske personale rundt omkring griber temaet Skabende Verdensborgere forskelligt an. I Grindsted har de ikke en tilrettelagt plan for dagen og har også gjort sig tanker om, at læringstilgangen i Billund Builds fordrer en arbejdsform, hvor de fagprofessionelle skal have en mere faciliterende rolle, end de måske er vant til. På vores besøg i forskellige dagtilbud fortæller fagprofessionelle, hvordan de til tider oplever at være på usikker grund, fordi deres rolle er anderledes, end hvad de kender. Samtidig er de bekymrede for, om børnene overhovedet kan være i den anderledes rammesætning. Karina, pædagog fra Hejnsvig Børnehave, fortæller, at det kan være en udfordring at være i, at man ikke har forberedt sig så meget." Det suppleres af en anden pædagog, der fortæller, at uge 5 var en god uge, men det krævede noget, at man ikke havde forberedt sig så meget: "Mandag morgen, da jeg møder ind, aner vi ikke helt, hvad det ender ud i". Nogle oplever altså, at læringstilgangen kræver mindre planlægning, mens andre blot oplever det som en anden form for planlægning. Stig Broström forklarer denne måde at planlægge på med planlægningsstrategien "forlæns didaktik". I forlæns didaktik er afsættet "at pædagoger løbende bliver inspireret til at gribe nuet og sammen med børnene at skabe et forløb med et pædagogisk sigte" (2017: 42). Der skal være plads til, at både børn og pædagoger kan tage initiativ til at udnytte den inspiration, der opstår i hverdagen (Broström m.fl., 2010).

Processen og læringstilgangen i Billund Builds, som vi også anskuer som en samskabende pædagogik, fordrer altså en anden planlægning, en anden form for koordinering, et andet samarbejde og en vekslen mellem forskellige positioner som fagprofessionel. Den faciliterende rolle bliver mere åben – og for nogle mindre fastlagt –

end flere er vant til. Det kræver, at man som fagprofessionel har tillid til processen og tillid til, at børnene selv kan være aktive ved at stille spørgsmål og søge svar på noget, man som fagprofessionel ikke nødvendigvis har svaret på – eller skal kunne svare på. Det kræver øvelse og kan være svært at få til at ske i praksis. Som en dagtilbudsleder siger: "For nogle er det grænseoverskridende og en stilistisk udfordring at give slip på kontrollen – at tage friheden til at lave meget mere sammen med børnene". Hun er dog også imponeret over, hvor meget nyt personalet tager med sig i mindre bidder i hverdagen og forklarer, i overført betydning, hvordan "de voksne bygger sandkassen og samtidig bliver en del af processen sammen med børnene".

AHAOPLEVELSER I HELE KOMMUNEN

Evalueringen fra Billund Builds 2020 viser, at når det lykkes at indtage en anden rolle som fagprofessionel og gøre plads til børnenes perspektiver samt følge deres initiativer, får børnene bl.a. mere ejerskab, mulighed for fordybelse, lyst til at arbejde videre trods forhindringer og en oplevelse af at blive taget alvorligt (CoC Playful Minds, 2020).

Tilbage i Grindsted Syds børnehave arbejder børnene videre med spørgsmålene "Hvor kommer jeg fra, og hvem er jeg?" ved at lave flag fra de lande, deres forældre kommer fra. En dreng er ved at lave det syriske flag, da han opdager et andet barn, der er optaget af at arbejde med det kurdiske. Drengen med det syriske flag udbryder: "Jamen, dét er jo mit flag!". Pædagogen går nysgerrigt i dialog med drengene og finder ud af, at ikke bare har drengene flaget til fælles, de taler også samme sprog. Sammen bliver både drengene og pædagogen klogere på de to børns sprog og baggrund.

Evalueringen af Billund Builds 2020 viser generelt, at pædagogerne i løbet af Billund Builds er blevet mere opmærksomme på, hvad børnene kan byde ind med, når

rammesætningen er tilrettelagt herefter. Med andre ord har de fagprofessionelle afprøvet og opøvet erfaringer med at skabe en rammesætning, der muliggør forfølgelsen af børnenes perspektiver og initiativer samt en tro på, at børn kan være medskabere, ligesom det er tilfældet i Grindsted Syd, hvor børnehavebørnenes perspektiver og initiativer var startskuddet på temaet for uge 5.

En dagtilbudsleder fortæller, hvordan Billund Builds har sat fokus på børnenes perspektiver: "Pædagogerne har helt klart fundet ud af, hvad børnenes perspektiv betyder – at det ikke er målet, vi har fokus på, men selve processen." En pædagog supplerer her, hvad læringstilgangen i Billund Builds bidrager med for hende: "Vi laver noget fælles, vi laver noget sammen og udvikler og skaber noget sammen. Vi ser, hvor det går hen, og jeg skal turde at give slip uden at vide, hvor det ender". Der er således et generelt billede af, at børnenes perspektiver spiller en større rolle i Billund Builds, men at det også kræver mod til at turde kaste sig ud i det som fagprofessionel (Tanggaard & Dilling, 2019).

Dagplejepædagogen Ninette fortæller også, hvordan læringstilgangen i Billund Builds bidrager med en anerkendelse af børnenes perspektiver, men at det kan være udfordrende at arbejde med en tilgang, hvor man følger børnenes perspektiver. Udbyttet ved at inddrage børnenes perspektiver er dog positivt. Ifølge Karina fra Hejnsvig Børnehave får børnene netop ejerskab over deres produkter og får lyst til at arbejde videre med dem. Som en dreng fra Grindsted Syds børnehave, der viste os et rødt og hvidt flag på væggen og stolt fortalte: "Det er mit". Det er dog ikke kun børnene, der har en gevinst ved læringstilgangen. Michael fra Grindsted Syd fortæller, at de som fagprofessionelle gerne vil arbejde videre med at følge børnenes perspektiver og finde ud af, hvad børnene selv tænker, for "det er noget helt andet børnene tænker på i forhold til det, vi

tænker". I forlængelse heraf fortæller andre fagprofessionelle i kommunen også, at de med Billund Builds har fået en ahaoplevelse i forhold til, hvor meget det faktisk betyder at følge børnenes spor (CoC Playful Minds, 2020). Flytningen af fokus fra produkt til proces betyder også, at børnene bliver en del af et fælles projekt, viser ejerskab og i højere grad fordyber sig.

SAMSKABELSE MED DE YNGSTE BØRN

Grindsted Vest fortæller i deres arbejde med de yngste børn i dagtilbud om, hvordan pædagogerne har intentioner for læringsmiljøet, og hvordan de, med både verbal og nonverbal kommunikation, opfanger børnenes optagethed undervejs for at justere praksis fortløbende. På den måde inddrager de børnenes perspektiver, selvom de ikke nødvendigvis har et sprog endnu.

Pædagogen Jane fra vuggestuen i Grindsted Vest fortæller, hvordan hun til at starte med valgte et af de 17 Verdensmål "Bæredygtig energi" som tema og efterfølgende lavede en liste med forskellige aktiviteter. Listen

var tiltænkt inspiration, som man kunne bruge eller arbejde ud fra, alt efter hvad der fangede børnene. I løbet af ugen er pædagogerne opmærksomme på, hvad der fanger børnene og lægger mærke til de små signaler, børnene kommer med i deres leg. Løbende laver pædagogerne sammen med børnene nye aktiviteter på baggrund af børnenes opmærksomhed. Efterfølgende fortæller Jane også, at børnene i flere situationer ugerne efter uge 5 har gentaget nogle af de aktiviteter, de lavede i uge 5. Pædagogerne oplevede, at temaet gav mening for børnene, og gennem inddragelse af børnenes perspektiver blev der skabt et fælles ejerskab omkring temaet. Det virkede i sig selv motiverende for både børn og voksne. Pædagogerne har undervejs været opmærksomme på, om børnene oprigtigt havde lyst til at deltage og har hjulpet med at skabe mening for dem ved at tage udgangspunkt i deres perspektiver.

BILLUND BUILDS SÆTTER FOKUS PÅ BØRNEPERSPEKTIVER

Med læringstilgangen (legende læring og en samskabende pædagogik) i Billund Builds følger altså et større fokus på at følge børnenes perspektiver og initiativer, hvilket også er et fokuspunkt i den styrkede lærerplan med et bredere læringsbegreb, der øger fokus på børneperspektiverne i

hverdagen (Børne- og Socialministeriet, 2018). Det betyder ikke, at børnene skal styre alt, men at man følger børnene indenfor de rammer, der er faciliteret.

Billund Builds er på den måde med til at skabe en kulturændring og udfordrer måden at arbejde, se og relatere sig til børnene på. En dagtilbudsleder fremhæver, at "... alt i Billund Builds lægger sig op ad læreplanstemaer, sprog, relationer, kulturer osv. i sådan en uge kommer alt med og udbygges samtidig med spontant indhold. Og venskaber er også i fokus". En anden dagtilbudsleder tilføjer, at "Billund Builds sætter fokus på, at børnene er betydningsfulde og er med til at definere indholdet. Det er vigtigt, at de føler sig set og hørt, og at de voksne kan opfatte børnenes tegn. At de voksne ser mig – også uden sprog. Vi øver os i at følge børnenes initiativer. Også de tilbageholdende børn. Og i, at der ikke er noget rigtigt og forkert. Det hele er med til at danne børnene".

Flere fagprofessionelle fra dagtilbud mener, at noget af det vigtigste i Billund Builds er "at have fokus på processen og ikke produktet, hvilket bliver tydeligere fra år til år". Og at et fokus på processen i høj grad opstår ved at følge barnets spor, ligesom rammesætningen er afgørende for at gøre det muligt at følge børnenes perspektiver og initiativer.

VIDENSFUNDAMENT FOR PRAKSISFORTÆLLINGEN

Fortællingen tager udgangspunkt i data fra evalueringsrapporten Billund Builds Skabende Verdensborgere. Evalueringsrapporten er baseret på analyser af 8 deltagerobservationer i dagtilbud og skoler, 18 fokusgruppelinterviews samt uformelle samtaler med børn, pædagoger, lærere og ledere. Fokus i dataindsamlingen er inddragelse af børnenes perspektiver og læring i Billund Builds.

ANVENDT LITTERATUR

- Broström, Stig. (2017): **Didaktik, leg og læring i: Ritchie, T. & Tofteng, D. "Didaktik for pædagoger"**
- Broström, Stig m.fl. (2010): **Liv og læring i vuggestuen**
- Børne- og Socialministeriet (2018): **Den styrkede pædagogiske læreplan - Rammer og indhold**
- CoC Playful Minds (2020): **Evalueringsrapport**
- Tangaard, L. & Dilling, J. (2019): **Co-create. CoC Playful Minds**

